

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษานโยบายการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษา
ในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี พ.ศ. 2546 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปผลการวิจัย
6. อภิปรายผล
7. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัดจังหวัด
กาฬสินธุ์ ปี 2546 จำแนกตามเพศ สถานภาพ อายุและระดับการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด
จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 จำแนกตามเพศ สถานภาพ อายุและระดับการศึกษา ทั้งโดยรวมและ
รายด้าน
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษา
ในจังหวัดกาฬสินธุ์

2. สมมติฐานการวิจัย

1. ปัญหาของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัดจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 จำแนก
ตามเพศ สถานภาพ อายุและระดับการศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. ปัญหาของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัดที่มีเพศ สถานภาพ อายุและ
ระดับการศึกษา แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

3.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการ อุตสาหกรรมการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 ทั้งหมด 9 ด้าน คือ

1. ด้านอาคารสถานที่
2. ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมการศึกษา
3. ด้านการอนุรักษ์เผยแพร่
4. ด้านบุคลากร
5. ด้านการบริหารจัดการ
6. ด้านการมีส่วนร่วม
7. ด้านงบประมาณ
8. ด้านกิจกรรมในอุตสาหกรรมการศึกษา
9. ด้านความร่วมมือ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการอุตสาหกรรมการศึกษาในวัด ใน จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี พ.ศ. 2546 ซึ่งประกอบไปด้วย พระสงฆ์ เจ้าอาวาสวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ประชาชนหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 196 คน จาก 28 วัด และในการศึกษานี้ เป็นการศึกษาจากประชากรโดยการเลือกเอาจำนวนประชากรทั้งหมด คือ จำนวน 196 คน ไม่มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

- 1) เพศ จำแนกเป็น เพศชาย กับเพศหญิง
- 2) สถานภาพ จำแนกเป็น ฝ่ายสงฆ์ และฝ่ายฆราวาส
- 3) อายุ จำแนกเป็น ต่ำกว่า 45 ปี และ 45 ปีขึ้นไป
- 4) ระดับการศึกษา จำแนกเป็น ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรีและสูงกว่า

ปริญญาตรี

3.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุตสาห

กรรมการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประจำปี 2546 ทั้ง 9 ด้าน

3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จากการศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ แล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่อุทยานการศึกษาในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด หากความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยนำหนังสือขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้ว่าราชการจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัดเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าข้อมูลและนำส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งนัดหมายวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถามคืน จากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 196 ชุด ได้รับคืน 179 ชุด คิดเป็น 91.33 %

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ตามลำดับดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 เพื่อหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนเพศ สถานภาพ อายุ และระดับการศึกษา

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการ
อุทยานการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 โดยการวิเคราะห์ t-test เพื่อทดสอบเกี่ยวกับ
เพศ สถานภาพและอายุ วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อทดสอบ
เกี่ยวกับระดับการศึกษา และทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีของ Scheffe'

5. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด
จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 พบว่า

1. ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด โดยรวมอยู่ใน
ระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับ
ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.38$) ด้านที่ 1
อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.69$) และด้านที่ 7 งบประมาณ ($\bar{x} = 3.63$) อยู่ในระดับปานกลาง 4
ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 กิจกรรมในอุทยาน
การศึกษา ($\bar{x} = 3.49$) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์เผยแพร่ ($\bar{x} = 3.46$) และด้านที่ 4 บุคลากร
($\bar{x} = 3.46$)

เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า

เพศชาย มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3
อันดับแรก คือ ด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.93$) ด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.69$)
และด้านที่ 7 งบประมาณ ($\bar{x} = 3.63$) อยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 กิจกรรมในอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.48$)
ด้านที่ 3 การอนุรักษ์เผยแพร่ ($\bar{x} = 3.45$) และด้านที่ 4 บุคลากร ($\bar{x} = 3.46$)

เพศหญิง มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 8 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3
อันดับแรก คือ ด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 4.04$) ด้านที่ 2 การพัฒนาอุทยานการศึกษา
($\bar{x} = 3.84$) และด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.68$) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ
ด้านที่ 6 การมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.30$)

เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่า

ฝ่ายสงฆ์ มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.92$) ด้านที่ 7 งบประมาณ ($\bar{x} = 3.72$) และด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.65$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 กิจกรรมในอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.50$) ด้านที่ 4 บุคลากร ($\bar{x} = 3.48$) และด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.33$)

ฝ่ายฆราวาส มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.96$) ด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.72$) และด้านที่ 2 การพัฒนาอุทยานการศึกษาในวัด ($\bar{x} = 3.57$) อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 กิจกรรมในอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.49$) ด้านที่ 5 การบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.47$) และด้านที่ 4 บุคลากร ($\bar{x} = 3.45$)

เมื่อพิจารณาตามอายุ พบว่า

อายุต่ำกว่า 45 ปี มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 7 งบประมาณ ($\bar{x} = 3.71$) ด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.66$) และด้านที่ 2 การพัฒนาอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.61$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 8 กิจกรรมในอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.47$) ด้านที่ 4 บุคลากร ($\bar{x} = 3.46$) และด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.33$)

อายุ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.71$) ด้านที่ 7 งบประมาณ ($\bar{x} = 3.59$) และด้านที่ 2 การพัฒนาอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.55$) อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 6 การมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.50$) ด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.49$) และ ด้านที่ 5 การบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.47$)

เมื่อพิจารณาตามระดับการศึกษา พบว่า

ในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.66$) ด้านที่ 7 งบประมาณ ($\bar{x} = 3.66$) ด้านที่ 3 การอนุรักษ์เผยแพร่ ($\bar{x} = 3.58$) อยู่ในระดับปานกลาง ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านที่ 4 บุคลากร ($\bar{x} = 3.50$) ด้านที่ 8 กิจกรรมในอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.49$) และด้านที่ 5 การบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.36$)

ในระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.73$) ด้านที่ 2 การพัฒนาอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.67$) และด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.57$) อยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 6 การมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.50$) ด้านที่ 8 กิจกรรมในอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.49$) และด้านที่ 4 บุคลากร ($\bar{x} = 3.37$)

ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก 6 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ด้านที่ 1 อาคารสถานที่ ($\bar{x} = 3.94$) ด้านที่ 7 งบประมาณ ($\bar{x} = 3.90$) และด้านที่ 2 การพัฒนาอุทยานการศึกษา ($\bar{x} = 3.85$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ ด้านที่ 9 ความร่วมมือ ($\bar{x} = 3.24$) ด้านที่ 5 การบริหารจัดการ ($\bar{x} = 3.20$) และด้านที่ 6 การมีส่วนร่วม ($\bar{x} = 3.12$)

2. เปรียบเทียบระดับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัดจังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านที่ 2 การพัฒนาอุทยานการศึกษา และด้านที่ 6 การมีส่วนร่วม ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จำแนกตามสถานภาพ พบว่า

ฝ่ายสงฆ์และฝ่ายฆราวาส มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าในทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านที่ 5 การบริหารจัดการและในด้านที่ 7 งบประมาณที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า

อายุต่ำกว่า 45 ปี กับอายุ 45 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นในด้านที่ 7 งบประมาณ ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า

ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรีและระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านที่ 3 การอนุรักษ์เผยแพร่ ด้านที่ 6 การมีส่วนร่วมและด้านที่ 9 ความร่วมมือ ที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยเรียงลำดับค่าความถี่จากมากไปหาน้อย 5 อันดับแรก คือ ควรมีการมอบหมายแต่งตั้งบุคลากรที่ชัดเจนและเหมาะสม ควรมีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้สำนักงานที่สะดวกและทันสมัย ควรมีการจัดอบรม เพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง ควรมีการเชิญวิทยากรเกี่ยวกับการอบรมอาชีพและการประกอบอาชีพ และควรมีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

6. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด จังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ เพราะว่าการขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณ ในการบริหารจัดการและการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการปรับปรุงสภาพแวดล้อม เพื่อให้มีความร่มรื่นสวยงามและพร้อมสำหรับให้บริการ การขาดความพร้อมทางด้านบุคลากรที่สามารถทำงานได้อย่างเต็มที่ และมีความเสียสละในการทำงานเพื่อพัฒนาอุทยานการศึกษา ตลอดจนทักษะและความชำนาญในการทำงาน การบริการจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพ ในการประสานงานกับทุกฝ่ายและการอนุรักษ์เผยแพร่ การประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับงานของอุทยานการศึกษา สภาพทางภูมิศาสตร์ การคมนาคม สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของท้องถิ่น ยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ก่อให้เกิดการปฏิบัติงานมีข้อบกพร่องและประสบกับปัญหาในการทำงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ

การมีกิจกรรมหรือโครงการในการส่งเสริมประสิทธิภาพในการทำงานของบุคลากร โดยการอบรม ให้ความรู้ และมีการประชาสัมพันธ์งานของคณะกรรมการ มีการเสริมสร้างกิจกรรมที่มีการประสานงานและการทำงานร่วมกันระหว่างบุคลากร ชุมชน เยาวชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างและสนับสนุนความร่วมมือ ร่วมใจที่ดีและเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการทำงานและการบริหารงานของอุทยานการศึกษามากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ศราพร วาตะสัจย์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยอุทยานการศึกษาในวัดตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ พระภิกษุ และประชาชน ได้สรุปวัตถุประสงค์ที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับอุทยานการศึกษาในวัด พบว่า ควรเป็นแหล่งพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาควรเป็นแหล่งเผยแพร่ธรรมะและการเป็นแหล่งอนุรักษ์มรดกทางศิลปวัฒนธรรม และควรมีหน้าที่ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือการเผยแพร่ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและการเป็นศูนย์กลางความร่วมมือกิจกรรมบทบาททางพุทธศาสนา ด้านการให้บริการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีวิทยากรแนะนำ การใช้บริการ การจัดหาสื่อให้ผู้ให้บริการและการจัดสื่อให้เรียนรู้ด้วยตนเอง และอุทยานการศึกษาควรมาจากความร่วมมือของราชการ วัด และชุมชนประชาชน ผู้บริหารและบุคลากรควรเป็นพระภิกษุ ความรู้ของบุคลากรที่ควรมี คือ ความรู้ทางพระพุทธศาสนาและอุทยานการศึกษา ควรสังกัดกรมการศาสนา เป็นต้น และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ มาโนช ดัชนีวิชย์ (2528 : 147 – 148) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคมชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าแนวทางในการประยุกต์หลักพุทธธรรมเข้ามาใช้ในการพัฒนาชุมชนบทคือ ควรจัดบุคลากรที่มีความรู้ด้านศาสนาและศีลธรรม ทั้งในส่วนแก่นธรรมและที่เป็นเปลือก กระพือในศาสนา ซึ่งมีความสำคัญและจำเป็นต่อชาวชนบท เข้าใจในการประสานหลักธรรม ทั้งสองระดับให้สอดคล้องกลมกลืนกับสภาพชีวิตของชาวบ้าน และควรมีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมและได้รับผลของการปฏิบัติในระดับที่มีความชัดเจนถึงคุณค่าของศาสนธรรมต่อการขจัดปัญหาในชีวิต มีความมมตตา และเข้าใจในผู้อื่น ประสบการณ์ของการปฏิบัติธรรมนี้ จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยการดำเนินงานให้ไปสู่ เป้าหมายที่ต้องการ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม มีปณิธาน เครื่องหล่อเลี้ยงกำลังใจ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและเพิ่มความเพียรที่จะพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น และควรมีเจตนารมณ์ในการทำงานที่มุ่งประโยชน์สุขของชุมชนเป็นสำคัญและถือเอางานนี้เป็นการฝึกฝนตนเองให้ขจัดความเห็นแก่ตัว เพิ่มพูนความรู้จักเสียสละลดละความทุกข์

2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานศึกษาในวัดจังหวัดกาฬสินธุ์ ปี 2546 พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่

ได้ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ในสภาพของการทำงานในพื้นที่จริง ความรู้ความชำนาญ และทักษะในการทำงานของบุคลากร คณะกรรมการ ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่รับผิดชอบในการทำงาน สภาพงบประมาณที่ไม่เพียงพอกับความต้องการในการสนับสนุนเพื่อให้การทำงานดำเนินไปอย่างราบรื่นนั้น มีสภาพที่เหมือนกัน ประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำงานที่คล้ายคลึงกัน แม้ว่าสภาพที่ตั้ง สภาพทางภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น และความพร้อมของบุคลากรที่แตกต่างกัน แต่ในสภาพของการปฏิบัติงานที่ต้องดำเนินไปตามนโยบายและข้อกำหนดของทางราชการ ทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งในการทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาอุทยานการศึกษานั้น บุคลากรควรมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการทำงานและการประสานงานที่ดี มีความเสียสละเพราะเป็นการที่ต้องทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังใจและกำลังทรัพย์ในบางครั้ง เพื่อให้การทำงานดำเนินไปอย่างราบรื่น มีผลงานที่ดีและได้รับความร่วมมือจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มาโนช ตันชวณิชย์ (2528 : 147 – 148) ได้ให้ข้อเสนอแนะจากผลงานวิจัยทางศาสนาและจริยธรรม เรื่อง “บทบาทของพระสงฆ์ต่อการพัฒนาสังคมชนบทในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” โดยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า แนวทางในการประยุกต์หลักพุทธธรรมเข้ามาใช้ในการพัฒนาชาวชนบท คือ บุคลากรควรมีเจตนารมณ์ในการทำงานที่มุ่งประโยชน์สุขของชุมชนเป็นสำคัญและถือเอางานนี้เป็นการฝึกฝนตนเองให้ขจัดความเห็นแก่ตัว เพิ่มพูนความรัก รู้จักเสียสละลดละความทุกข์ ควรมีความรู้ในเรื่องการพัฒนาชนบท ได้แก่ ความรู้ในสภาพท้องถิ่น โครงสร้างของสังคมชนบท ระบบบริการการปกครองท้องถิ่น วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อของชาวบ้าน และ ควรมีผู้ร่วมงานที่เข้าใจ ตั้งใจ จริงใจ และพร้อมที่จะร่วมเสียสละในการทำงานด้านนี้ และผู้ร่วมงานในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขาดผู้ร่วมงานในชุมชนแล้ว ก็จะทำให้ไม่สามารถทำงานได้เลย และสอดคล้องกับการศึกษาของ หวัง (Wang, 1994 : 245) ได้กล่าวว่า ปรัชญาพื้นฐานขององค์การและการจัดการศูนย์การเรียนรู้ จะต้องทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุดในเรื่องของประโยชน์ใช้สอย การใช้ทรัพยากรการเรียนรู้ต่างๆ และการควบคุมสถานที่ตั้งการใช้ทุกพื้นที่ให้คุ้มค่าที่สุด การพิจารณาคุณภาพของศูนย์การเรียนรู้ใด ๆ จะรวมไปถึงประโยชน์การให้บริการ สถานที่ตั้ง ผู้ให้คำปรึกษา (ผู้เชี่ยวชาญ) และระบอบการที่เป็นมาตรฐาน การควบคุมระบบการจัดการ และจัดองค์การนับเป็นสิ่งสำคัญที่สุด

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษานในวัด จังหวัค
กาฬสิเบศร์ ปี 2546 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

7.1.1 จากผลการวิจัย พบว่า ปัญหาการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษาในวัด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้รับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการ หรือผู้ปฏิบัติงาน ควรมีโครงการเกี่ยวกับการปรับปรุงและเสริมสร้างประสิทธิภาพในการทำงาน ของบุคลากร เช่น การอบรมให้ความรู้ การศึกษาดูงานในสถานที่ที่ประสบผลสำเร็จ การประชุม สัมมนาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้มีประสบการณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญ

7.1.2 ผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการ หรือผู้ปฏิบัติงาน ควรจัดโครงการหรือ กิจกรรมที่เสริมสร้าง และสนับสนุนความสามัคคี ความร่วมมือระหว่างบุคลากรและชุมชน เช่น การทัศนศึกษา การศึกษาดูงาน การแข่งขันกีฬา การอบรมส่งเสริมอาชีพและรายได้ พิเศษแก่ชุมชน

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการวิจัยการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษา ในวัด โดยการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผู้ใช้บริการ เยาวชน ผู้นำองค์กรปกครองท้องถิ่น

7.2.2 ควรมีการวิจัยการดำเนินงานของคณะกรรมการอุทยานการศึกษา ในวัด โดยใช้กรอบแนวคิดด้านอื่น ๆ

7.2.3 ควรมีการศึกษา ความต้องการพัฒนาตนเองของคณะกรรมการอุทยาน การศึกษาในวัด เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับสภาพการ เปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลกยุคปัจจุบัน